

Zpívající vítr

JEDNO ZIMNÍ ODPOLEDNE SEDĚLY DĚTI U OKNA A POZOROVALY PADAJÍCÍ SNÍH. NAJEDNOU VÍTR ZMĚNIL HLAS — NEHUČEL, ALE ZPÍVAL, JAKO BY NESL TICHOU KOLEDOU Z DÁLKY. DĚTI VYBĚHLY VEN. NIKDE NIKDO. JEN VYSOKÝ ZASNĚŽENÝ SMRK SE LEHCE KÝVAL, JAKO BY POSLOUCHAL TU MELODII. A NA JEDNÉ VĚTVI VISEL MALÝ PAPIREK UVÁZANÝ STŘÍBRNÝM PROVÁZKEM. NA PAPIRKU STÁLO: „NĚKDY ZPÍVÁM, ABYSTE SI VŠIMLI KRÁSY TICHA.“ V TOM OKAMŽIKU VÍTR ZTICHL. SNĚHOVÉ VLOČKY PADLY NA CHVÍLI ÚPLNĚ KLIDNÝ — TAKOVÉ TICHO, KTERÉ K VÁNOCŮM PATŘÍ VIC NEŽ JAKÁKOLIV HUDBA. KDYŽ SE DĚTI VRACELY DOMŮ, VÍTR NA NĚ JEŠTĚ JEMNĚ FOUKL. NEZPÍVAL. JEN JE POHLADIL, JAKO BY ŘÍKAL: „TEĎ UŽ VÍTE.“ A OD TÉ DOBY VĚŘÍ, ŽE KDYŽ ČLOVĚK OPRAVDU NASLOUCHÁ, MŮŽE VE VĚTRU NAJÍT NEJEN MELODII, ALE I KOUSEK VÁNOČNÍHO KLIDU.

Otázky:

- Kdo psal ten vzkaz?
- Kde se vzala melodie?
- Co znamená „krása ticha“?

ZÁJIMAVOSTI
O VÁNOČNÍCH
TRADICÍCH

Hledání zlatého prasátka

Hledání zlatého prasátka je jedna z nejmilejších českých vánočních tradic. Říká se, že kdo na Štědrý den vydrží až do večera nejíst sladkosti nebo velké jídlo, tomu se může ukázat zlaté prasátko. Není to opravdové prasátko, které by běhalo po zahradě. Je to spíš záblesk, malý odraz světla, nebo chvilkový obrázek, který zahlédneš koutkem oka. Někdy se může objevit ve světle svíčky, někdy ve skle okna, jindy v odrazu ozdob na stroměčku.

Láručí kámen

JEDNOHO RÁNA SI CHLAPEC SÁHL DO KAPSY SVÉHO KABÁTU — A UCÍTIL TAM NĚCO, CO TAM VČERA ROZHODNĚ NEBYLO. VYTÁHL MALÝ HLADKÝ KAMÍNEK. NA DOTEK BYL TEPLÝ, JAKO BY HO NĚKDO PRÁVĚ DRŽEL V DLANI. KDYŽ HO CHLAPEC PŘIKRYL RUKOU, KAMÍNEK JEMNĚ ZASVÍTIL, JAKO BY UVNITŘ MĚL MALOU HVĚZDIČKU. VEČER, KDYŽ V DOMĚ VŠECHNA SVĚTLA ZHASLA, KAMÍNEK SE ROZZÁŘIL JEŠTĚ VÍC. NEOSLNŮVAL — JEN TIŠE UKAZOVAL SMĚR, JAKO SVĚTÝLKO UKRYTÉ VE TMĚ. CHLAPEC VYŠEL VEN A NECHAL SE VÉST SVĚTLEM V DLANI. KAMÍNEK HO PŘIVEDL AŽ KE STARÉMU STROMU NA KRAJI CESTY, KTERÝ TAM STÁL UŽ KDO VÍ KOLIK ZIM. NA KMENI STROMU SE NA JEDINÝ KRÁTKÝ OKAMŽIK OBJEVILA SVĚTĚLKUJÍCÍ RUNA VE TVARU HVĚZDY. ZAZÁŘILA, JAKO BY CHTĚLA NĚCO PŘEDAT — ZPRÁVU, KTEROU POCHOPÍ JEN TEN, KDO JI MÁ VIDĚT. A PAK ZMIZELA STEJNĚ TIŠE, JAKO SE OBJEVILA. CHLAPEC TAM STÁL JEŠTĚ DLOUHO, S TEPLÝM KAMÍNEM V RUCE, A VĚDĚL, ŽE TEN OKAMŽIK SI PONESE V SRDCI.

Otázky:

- Jak se kamínek do kapsy dostal?
- Co znamenala hvězdná runa?
- K čemu ten kámen slouží?

ZÁJIMAVOSTI
O VÁNOČNÍCH
TRADICÍCH

Adventní věnec

Adventní věnec je tradiční symbol Vánoc.

Má čtyři svíčky, protože advent trvá čtyři týdny. Každou neděli se zapálí jedna nová svíčka, a tím se ukazuje, že Vánoce jsou blíž a blíž. Věnec má většinou tvar kruhu, a ten připomíná: neustálý koloběh života, spojení rodiny, a to, že světlo vítězí nad tmou. Když zapálíme svíčku, přináší do domu klid, teplo a naději. Postupně, jak svíček přibývá, světla je víc — stejně jako radosti, když se blíží Štědrý den. Je to tradice, která pomáhá dětem i dospělým zastavit se a uvědomit si, že čekání na Vánoce není jen spěch, ale i čas pohody a společných chvil.

Malý tichošlápek

KAŽDÝ VEČER SI DĚTI VŠIMLY JEDNÉ ZVLÁŠTNÍ VĚCI.

OZDOBY NA STROMEČKU BYLY PŘEROVNANÉ. NE MOC — JEN

O MALINKÝ KOUSEK. JEDNA BAŇKA VÝŠ, DRUHÁ NÍŽ, MAŠLIČKA

OTOČENÁ JINAM. JEDNOU RODIČE PŘIPRAVILI FOTOAPARÁT,

PROTOŽE UŽ TO NEDÁVALO SMYSL. A KDYŽ SI VEČER PROHLÍŽELI

SNÍMKY, SKORO JIM VYPADL DECH. NA JEDNÉ VĚTVI SEDĚLA

DROBNÁ POSTAVIČKA SE ŠPIČATOU ČEPIČKOU, ŠÁLA JÍ VLÁLA A V RUKOU DRŽELA

STŘÍBRNOU HVĚZDIČKU. ZROVNA SI POBRUKOVALA TICHOU MELODII A OPATRNĚ ROVNAL

OZDOBU, JAKO BY CHTĚL, ABY BYLA ÚPLNĚ PŘESNĚ NA SVÉM MÍSTĚ.

A PAK ZMIZEL — TAK TIŠE, ŽE KOUTKEM OKA ZAHLÉDNEŠ JEN STÍN.

Otázky:

- Byl to skřítek?
- Proč přerovnával ozdoby?
- Co bys udělal/a, kdybys ho zahlédl/a?

ZÁJIMAVOSTI
O VÁNOČNÍCH
TRADICÍCH

Lití olova

Kdysi dávno lidé na Vánoce tavili malý kousek olova a nalili ho do studené vody. Olovo se hned zpevnilo a vytvořilo nějaký tvar. Lidé věřili, že podle toho tvaru můžou poznat, co je v příštím roce čeká. Když byl tvar třeba jako domeček, říkali, že je čeká klid. Když vypadal jako loď, čekalo je dobrodružství. A když připomínal srdíčko, znamenalo to radost. Dnes se už olovo nepoužívá, protože není zdravé. Místo toho existují bezpečné náhrady, které vypadají podobně – třeba vosk nebo speciální kov určený pro děti. Zvyk ale zůstal stejný: člověk hodí kousek materiálu do vody, a pak si představuje, co tvar může znamenat.

Píseň, kterou nikdy nezpíval

DĚTI ZDOBILY VÁNOČNÍ STROMEČEK. NA VĚTVÍCH SE TŘPYTILY BAŇKY, MAŠLIČKY A SLÁMOVÉ OZDOBY. NAJEDNOU SE V MÍSTNOSTI OZVALA TICHÁ KOLEDA. NEBYLA HLASITÁ, SPÍŠ JEMNÁ JAKO DECH ZIMNÍHO VĚTRU. DĚTI SE ROZHLÍŽELY, ODKUD MŮŽE VYCHÁZET. NEBYL TAM ŽÁDNÝ REPRODUKTOR. ANI ZAPNUTÁ TELEVIZE. ANI OTEVŘENÝ ZPĚVNÍK. KDYŽ SE PŘIBLÍŽILY KE STROMEČKU, ZPĚV BYL SILNĚJŠÍ. A PAK SI VŠIMLY MALÉHO SLAMĚNÉHO ANDĚLÍČKA, KTERÝ VISEL NA VĚTVI SKORO UPROSTŘED. ZVUK JAKO BY PŘICHÁZEL PRÁVĚ OD NĚJ. A ANDĚLÍČEK SE NETŘPYTIL, NEHÝBAL... JEN DÁL „ZPÍVAL“ TU TICHOU MELODIÍ. MOŽNÁ NECHTĚL NIC JINÉHO NEŽ PŘIPOMENOUT, ŽE VÁNOCE JSOU O RADOSTI, KLIDU A CHVÍLÍCH, KDY JE NÁM SPOLU HEZKY. KDYŽ KOLEDA DOZNĚLA, MÍSTNOST BYLA NAJEDNOU TIŠŠÍ — A KRÁSĚJŠÍ.

Otázky:

- Jaká česká koleda je tvoje oblíbená?
- Proč zrovna anděl zpíval?
- Co mají koledy společného s tradicemi?

ZÁJIMAVOSTI
O VÁNOČNÍCH
TRADICÍCH

Známé koledy

- Nesem vám noviny
- Pásli ovce valaši
- Narodil se Kristus Pán
- Půjdem spolu do Betléma
- Štědrý večer nastal

Kouzelné světlo u oken

NA ŠTĚDRÝ VEČER SI LIDÉ V ČESKU ČASTO ZAPALUJÍ V OKNĚ SVÍČKU. JE TO STARÁ TRADICE, KTERÁ MÁ PŘIPOMENOUT, ŽE SVĚTLO VEDE JEŽÍŠKA K DOMOVU A ZÁROVEŇ PŘINÁŠÍ KLID DO CELÉ RODINY. V JEDNOM DOMĚ SE TOHO VEČERA STALO NĚCO NEOBVYKLÉHO. SVÍČKA, KTERÁ MĚLA HOŘET OBYČEJNÝM ŽLUTÝM PLAMÍNEM, SE NAJEDNOU ROZSVÍTLA MODŘE. PLAMEN BYL JEMNÝ JAKO DECH, ALE PŘITOM SVĚTĚLKOVAL JASNĚ, JAKO BY SI NESL VLASTNÍ TAJEMSTVÍ. A JEŠTĚ NĚCO ZVLÁŠTNÍHO: KDYKOLI SE NĚKDO PODÍVAL Z CHODBY DO OKNA, PLAMEN SE LEHCE NAKLONIL SMĚREM KE STROMEČKU, JAKO KDYBY ŘÍKAL: „POJĎTE BLÍŽ. TADY JE TEPLA. TADY JE DOMOV.“ KDYŽ VEČER ZAZVONIL ZVONEČEK A POD STROMEČKEM SE OBJEVILY DÁRKY, SVÍČKA ZHASLA ÚPLNĚ TIŠE. JAKO BY SPLNILA SVŮJ ÚKOL.

Otázky:

- Proč se svíce zapalují do oken?
- Co znamenal modrý plamínek?
- K čemu nás světlo vede?

ZÁJIMAVOSTI
O VÁNOČNÍCH
TRADICÍCH

Zapalování svíček

Zapalování svíček je jedna z nejstarších vánočních tradic. Lidé si dříve zapalovali svíčku, aby v zimním období přinesli do domu světlo, teplo a naději. O Vánocích světlo připomíná narození Ježíška, který přinesl lidem radost a pokoj. Proto se svíčky dávají do oken, aby symbolicky ukázaly cestu k domovu, a také na stůl nebo na adventní věnec, kde odpočítávají týdny do Štědrého dne. Plamínek svíčky má lidem připomenout, že i malé světlo dokáže rozptýlit tmu — stejně jako malé dobré skutky dokážou změnit atmosféru kolem nás. Svíčka je znamením klidu, naděje a blízkosti, a právě tyto hodnoty dělají Vánoce tak výjimečnými.

Štědrý den ve vlaku

BYL ŠTĚDRÝ DEN RÁNO A VLAK SE POMALU PRODÍRAL ZIMNÍ KRAJINOU. VENKU PADAL JEMNÝ SNÍH A OKNA POKRÝVALA LEDOVÁ KRAJKA. DĚTI VE VAGÓNU SEDĚLY U SEBE A POVÍDALY SI O TOM, CO JE DNES VEČER ČEKÁ — KAPR, STROMEČEK, KOLEDY A HLAVNĚ TAJEMNÉ ROZKRAJOVÁNÍ JABLÍČKA. NAJEDNOU VLAK NEČEKANĚ ZPOMALIL A NA PÁR MINUT ÚPLNĚ ZASTAVIL. NA MALÉM ZASNĚŽENÉM PERÓNU STÁL STARÝ MUŽ V DLOUHÉM KABÁTĚ. V RUKOU DRŽEL KOŠÍK PLNÝ ČERVENÝCH JABLÍČEK, KTERÁ SE LESKLA, JAKO BY JE NĚKDO PRÁVĚ UTRHL. MUŽ SE USMÁL, MÍRNĚ POKÝVL HLAVOU A ZAVOLAL SMĚREM K DĚTEM: „VEZMĚTE SI JEDNO JABLÍČKO A ROZKROJTE SI JE DNES VEČER. AŤ VÁM HVĚZDIČKA SVÍTÍ JASNĚ.“ JEHO HLAS ZNĚL KLIDNĚ, JEMNĚ A TROCHU... STAROBYLE. DĚTI SI TEDY VZALY JABLÍČKA Z KOŠÍKU. ALE KDYŽ VLAK ZNOVU VYJEL A OHLÉDLY SE ZPÁTKY, MUŽ UŽ TAM NESTÁL. JAKO BY SE ROZPLYNUL V PADAJÍCÍM SNĚHU. VEČER, PO ŠTĚDROVEČERNÍ VEČEŘI, KAŽDÉ DÍTĚ DOMA OPATRNĚ ROZKROJILO SVÉ JABLÍČKO. A VŠECHNY HVĚZDIČKY VYPADALY JASNĚJŠÍ, ČISTŠÍ A KRÁSNĚJŠÍ NEŽ KDYKOLI PŘEDTÍM — JAKO BY V SOBĚ NESLY KOUSEK KOUZELNÉHO SVĚTLA.

Otázky:

- Kdo byl ten muž?
- Proč dával jablíčka?
- Co znamená hvězdička pro tebe?

ZÁJIMAVOSTI
O VÁNOČNÍCH
TRADICÍCH

Koledy

Koledy se zpívají proto, že vyprávějí příběh prvních Vánoc – o narození Ježíška, o radosti, o světle a o tom, že lidé byli poprvé spolu v klidu a míru. Kdysi dávno lidé koledami oznamovali dobrou zprávu – že se narodil Ježíšek. Chodili od domu k domu, zpívali a přáli si navzájem štěstí a zdraví. Dnes je zpíváme proto, že k Vánocům patří. Když zazní koleda, cítíme, že Vánoce jsou blízko. Stačí pár tónů – a hned je v místnosti teplo, klid a krásná atmosféra.

Barvení perníků, které vonělo domovem

VDOMA TO TEN DEN VONĚLO TAK SILNĚ, ŽE BY VŮNI PERNÍČKŮ NEJSPIŠ UCÍTIL I JEŽÍŠEK SÁM.

NATÁLKA SEDĚLA U STOLU, PŘED SEBOU PLECH PLNÝ JEŠTĚ HORKÝCH PERNÍČKŮ.

SRDÍČKA, ANDĚLÍČCI, STROMEČKY... A MEZI NIMI JEDNA HVĚZDA,

KTERÁ VYPADALA ÚPLNĚ OBYČEJNĚ. KDYŽ JI NATÁLKA VZALA DO RUKY,

UCÍTILA NĚCO ZVLÁŠTNÍHO. TEN PERNÍČEK NEVONĚL JAKO OSTATNÍ.

NEVONĚL JEN SKOŘICÍ A HŘEBÍČKEM. VONĚL PŘESNĚ TAK, JAKO BABIČČINA

KUCHYNĚ. PŘIPOMÍNAL JÍ DNY, KDY SPOLU PEKLY PERNÍČKY CELÉ

ODPOLEDNE. PŘIPOMÍNAL JÍ VANILKU, KTEROU BABIČKA SYPALA „OD OKA“,

ALE VŽDYCKY TAK AKORÁT. PŘIPOMÍNAL JÍ JEJÍ TICHÝ ZPĚV KOLED.

A NATÁLKA CÍTILA, JAK SE JÍ SEVRĚ SRDCE. TEN ROK BABIČKU OPRAVDU MOC
POSTRÁDALA — ODSTĚHOVALA SE DALEKO A NIKDO NEVĚDĚL, JESTLI PŘIJEDE

NA VÁNOCE. HVĚZDU SI SCHOVALA DO KAPSY A DOMA JI POLOŽILA NA STŮL VEDLE HRNEČKU S ČAJEM. A PAK SI VŠIMLA
MALÉHO PAPIŘKU POD PODŠÁLKEM. BYLO NA NĚM NAPSÁNO: „PŘIJEDE NA VÁNOCE. – BABIČKA“ NATÁLKA

SE ROZZÁŘILA. MOŽNÁ TO NEBYL ZÁZRAK... A MOŽNÁ ANO. PROTOŽE NĚKTERÉ VŮNĚ NÁS DOKÁŽOU PŘIVÉST ZPÁTKY
K LIDEM, KTERÍ NÁM CHYBÍ.

Otázky:

- Proč mají perníčky u nás tak silnou tradici?
- Proč hvězda voněla jinak?
- U kterého vánočního cukroví máš ty nejhezčí vzpomínky?

ZÁJIMAVOSTI
O VÁNOČNÍCH
TRADICÍCH

Pečení cukroví

Pečení cukroví a perníčků je v Česku velmi stará vánoční tradice. Dříve lidé neměli sladkosti z obchodu, a tak si je pekli doma z toho, co měli. Vůně medu, skořice a hřebíčku naplnila celý dům a připomínala teplo, bezpečí a blížící se Vánoce. Když se peče cukroví, je rodina pohromadě – společně míchá těsto, vykrajuje tvary a zdobí perníčky. Právě tyhle chvíle dělají Vánoce krásnými. Perníčky se kdysi dávaly i jako dárky nebo se jimi zdobil stromeček. A dodnes platí, že když se v kuchyni rozvoní cukroví, začíná skutečná vánoční atmosféra.

Betlém, který se pohnul

V DRUŽINĚ DĚTI STAVĚLY VELKÝ PAPIROVÝ BETLÉM. BYLA TO JEJICH KAŽDOROČNÍ TRADICE: KAŽDÝ DOSTAL JEDNU POSTAVIČKU A SPOLEČNĚ STAVĚLI KRAJINKU, JESLIČKY, HVĚZDU, PASTÝŘE I ZVÍŘÁTKA. BETLÉM BYL JEJICH PÝCHOU. KAŽDÝ DEN KOLEM NĚJ CHODILI, ABY SE PODÍVALI, JAK SE JIM POVEDL. JEDNOHO RÁNA SI ANEŽKA VŠIMLA, ŽE PASTÝŘ NESTOJÍ TAM, KDE HO VČERA NECHALY. BYL O PÁR CENTIMETRŮ BLÍŽ KE STÁJI. „URČITĚ SI S NÍM NĚKDO HRÁL,“ ŘÍKALA PANÍ VYCHOVATELKA. ALE DĚTI KROUTILY HLAVOU — NIKDO NA NĚJ NESAHAL. DALŠÍ DEN PASTÝŘ STÁL JEŠTĚ BLÍŽ. A TŘETÍ DEN? UŽ BYL SKORO U JESLIČEK. A – JAKO BY SE MU TROŠKU ZMĚNIL VÝRAZ. USMÍVAL SE. DĚTI KOLEM BETLÉMU TIŠE POSTÁVALY. NIKDO SE NEBÁL. PRÁVĚ NAOPAK — JAKO KDYBY VŠICHNI CÍTILI, ŽE SE DĚJE NĚCO DOBRÉHO. „MOŽNÁ SE PASTÝŘ TĚŠÍ NA JEŽÍŠKA,“ ZAŠEPTAL MALÝ FRANTIŠEK. A DĚTI TOMU UVĚŘILI. PROTOŽE NA VÁNOCE SE I PAPIR MŮŽE STÁT ŽIVÝM... KDYŽ DO NĚJ VLOŽÍME DOST RADOSTI A OČEKÁVÁNÍ. BETLÉM UŽ NIKDY NESTAVĚLY BEZ TOHO, ABY SE NEPODÍVALY, ZDA SE NĚKDO NEPŘIBLÍŽIL BLÍŽ KE STÁJI. A POKAŽDÉ SI PŘIPOMENOU, ŽE VÁNOCE NEJSOU JEN OZDOBY – JSOU TO CHVÍLE, KDY SE PŘIBLIŽUJEME JEDEN K DRUHÉMU. STEJNĚ JAKO TEN PASTÝŘ K JEŽÍŠKOVI.

Otázky:

- Co symbolizují postavy v betlému?
- Posunul se pastýř kouzlem, nebo to měl nějaký význam?
- Kterou postavu bys byl/a ty?

ZÁJIMAVOSTI
O VÁNOČNÍCH
TRADICÍCH

Vánoční betlém

Betlém je vánoční obrázek nebo malá krajinka, která vypráví příběh o tom, jak se narodil Ježíšek. Ukazuje, kde se to stalo, kdo u toho byl a proč je to pro nás tak důležité. Kde se to všechno odehrálo? V malém městečku Betlémě. Tam se v chudé stáji narodil Ježíšek, protože už nikde jinde nebylo místo.

Slámová hvězdička, která ukazovala cestu

BABIČKA SEDĚLA U STOLU A UČILA DĚTI SPLETAT TRADIČNÍ SLÁMOVÉ HVĚZDIČKY. „SLÁMA JE SKROMNÁ,“ ŘÍKÁVALA, „A PRÁVĚ SKROMNOST DĚLÁ VÁNOCE KRÁSNÝMI.“ DĚTI PRACNĚ VPLÉTALY JEDNO STÉBLO DO DRUHÉHO. ALE JEDNA HVĚZDIČKA, KTEROU UPLETLA MALÁ ANIČKA, BYLA ZVLÁŠTNÍ. I KDYŽ NA NI NESVÍTIL ŽÁDNÉ SVĚTLO, LEHOUNCE ZÁŘILA, JAKO BY V NÍ NĚKDO UKRYL SLUNEČNÍ PAPERSEK. KDYŽ JI POLOŽILY NA STŮL, STALO SE JEŠTĚ NĚCO ZVLÁŠTNĚJŠÍHO: HVĚZDIČKA SE VŽDY PO MALÉM CHVĚNÍ NATOČILA SMĚREM K BETLÉMU, KTERÝ STÁL NA SKŘÍŇCE. „PODÍVEJTE!“ VYKŘIKLA DĚTI. „UKAZUJE CESTU – JAKO HVĚZDA, KTERÁ VEDLA MUDRCE K JEŽÍŠKOVI!“ DĚTI JI TEDY POLOŽILY POD VÁNOČNÍ STROMEČEK, ABY TAM SVÍTILA JAKO MALÝ TICHÝ STRÁŽCE. A OD TOHO DNE SI DOMA NIKDO NEZAPOMNĚL PŘÁT KRÁSNÉ VÁNOCE – DOKONCE I TI, KTERÍ TO JINDY ZAPOMÍNALI. JAKO BY TA MALÁ SLÁMOVÁ HVĚZDIČKA PŘIPOMÍNALA, CO JE NA VÁNOCÍCH NEJDŮLEŽITĚJŠÍ: LASKAVOST, KLID, A CESTA, KTEROU DĚLÁME K SOBĚ NAVZÁJEM.

Otázky:

- Proč slámové ozdoby patří k českým Vánocům?
- Proč hvězda svítila?
- Kam by tvoje hvězda ukazovala?

ZÁJIMAVOSTI
O VÁNOČNÍCH
TRADIČÍCH

Slámové ozdoby

Slámové ozdoby patří k českým Vánocům, protože: dříve lidé neměli barevné koule a plastové ozdoby, vše si vyráběli sami z toho, co měli doma – sláma, dřevo, papír, sláma připomíná jesličky, do kterých se položil Ježíšek a je symbolem skromnosti a pokory, což k Vánocům patří. Proto máme v Česku tolik slámových hvězd, andělů a ozdob – je to stará tradice.

Ořechové lodičky

V DRUŽINĚ DĚLALY DĚTI TRADIČNÍ ČESKÝ VÁNOČNÍ
ZVYK – POUŠTĚNÍ LODIČEK ZE SKOŘÁPEK OŘECHŮ.

KAŽDÉ DÍTĚ SI DO SKOŘÁPKY DALO MALOU SVÍČKU A PUSTILO JI NA VODU. LODIČKY PLULY
VEDLE SEBE A NĚKTERÉ SE DRŽELY U OKRAJE, JINÉ VYPLOUVALY DOPROSTŘED. JENŽE JEDNA
LODIČKA SE CHOVALA ÚPLNĚ JINAK. PLULA PROTI PROUDU VODY, JAKO BY MĚLA VLASTNÍ CÍL.
POMALU SE OTOČILA SMĚREM K TEREZCE, LEHCE SE ZASTAVILA – A NA KRÁTKOU CHVILKU
SE SKOŘÁPKA ROZZÁŘILA MĚKKÝM ŽLUTÝM SVĚTLEM. TEREZKA ZŮSTALA PŘEKVAPENĚ STÁT,
ALE NEŽ JI STIHLA VZÍT DO RUKY, LODIČKA SE ZASE PUSTILA DÁL A ZAPOJILA SE MEZI OSTATNÍ.
TEN VEČER, KDYŽ TEREZKA PŘIŠLA DOMŮ, NAŠLA NA MOBILU ZPRÁVU OD STARÉ KAMARÁDKY,
SE KTEROU NĚKOLIK LET NEMLUVILA. „VZPOMNĚLA JSEM SI NA TEBE,“ STÁLO TAM. TEREZKA
SE USMÁLA. TA LODIČKA, KTERÁ SE VRÁTILA K NÍ... MOŽNÁ CHTĚLA PŘIPOMENOUT, ŽE NĚKTERÁ
PŘÁTELSTVÍ SE NEZTRATÍ, I KDYŽ SE DLOUHO NEVIDÍME.

Otázky:

- Co podle tradice znamenají lodičky?
- Proč ta zvláštní lodička plula „jinak“?
- Komu bys přál/a, aby se „vrátil“ do tvého života?

ZÁJIMAVOSTI
O VÁNOČNÍCH
TRADIČÍCH

Pouštění lodiček

Pouštění lodiček ze skořápek ořechů je starý český vánoční zvyk. Každá lodička představuje člověka nebo rodinu. Kam lodička pluje, to symbolicky ukazuje, jaká cesta nás čeká: Drží se u okraje → člověk zůstane doma, bude klid a jistota. Vyplová doprostřed → čeká ho změna, možná dobrodružství. Lodičky plují spolu → rodina drží pohromadě. Něčí lodička se přidá k jiné → někdo nový vstoupí do života. Takže v příběhu lodičky, která se vrací k Terezce, symbolizuje návrat vztahu, který byl důležitý.

Skorřicová podkova pro štěstí

MAMINKA VAŘILA SVAŘÁK A CELÁ KUCHYŇ BYLA
PLNÁ VŮNĚ SKOŘICE, POMERANČE A VÁNOC.

KÁJA SI VŠIMLA, ŽE JEDNA SKOŘICOVÁ TYČINKA
JE ZVLÁŠTNÍ – BYLA OHNUTÁ DO TVARU MALÉ
PODKOVIČKY, JAKO KDYBY JI NĚKDO TAJNĚ VYTVAROVAL.

KÁJA SI JI OPATRNĚ ZABALILA DO KAPESNÍKU. A KDYŽ VYŠLA VEN NA STUDENÝ ZIMNÍ VZDUCH, VŠIMLA SI,
ŽE SKOŘICE LEHCE HŘEJE, JAKO BY MĚLA V SOBĚ SCHOVANÉ TEPLLO DOMOVA.

ŠLA KOLEM SOUSEDOVA DOMU A U PLOTU SEDĚL KLUK, KTERÉHO UŽ DLOUHO VÍDALA SMUTNÉHO, VŽDYCKY
S HLAVOU SKLOPENOU. KÁJU NAJEDNOU NAPADLO: „PODKOVA JE PŘECE PRO ŠTĚSTÍ... MOŽNÁ TEĎ ŠTĚSTÍ
POTŘEBUJE VÍC NEŽ JÁ.“ NATÁHLA RUKU A POLOŽILA MU SKOŘICOVOU PODKOVU DO DLANĚ. KLUK
SE NEJDŘÍV ZARAZIL, A PAK SE MALINKO, ALE UPŘÍMNĚ USMÁL. A V TU CHVÍLI SKOŘICE PŘESTALA HŘÁT – JAKO
BY SVŮJ POSLEDNÍ KOUSEK TEPLA PŘEDALA DÁL. KÁJA ŠLA DOMŮ S POCITEM, ŽE UDĚLALA NĚCO
DŮLEŽITÉHO. PROTOŽE NĚKDY NENÍ KOUZLO V PŘEDMĚTECH... ALE V TOM, ŽE SI VŠIMNEME ČLOVĚKA, KTERÝ
BY BEZ NÁS ZŮSTAL SÁM.

Otázky:

- Co symbolizuje podkova?
- Měla ta skořice kouzlo, nebo bylo kouzlo v Káji?
- Jaká vůně pro tebe znamená Vánoce?

ZÁJIMAVOSTI
O VÁNOČNÍCH
TRADICÍCH

Podkova

Podkova je v Česku tradiční symbol štěstí, ochrany a dobré cesty.
Lidé si ji dávali nad dveře, aby je „hlídala“, nebo ji nosili jako talisman.

Tiché peříčko od Anděla

BARUNKA MĚLA DOMA U OKNA MALÝ PAPIROVÝ BETLÉM. KAŽDÝ DEN ZAPALOVALI SVÍČKU, ABY JIM PŘIPOMNĚLA SVĚTLO JEŽÍŠKA. JEDNOU RÁNO NAŠLA NA OKNĚ DROBNÉ BÍLÉ PÍRKO, KTERÉ SE TŘPYTILO. NEBYLO Z POLŠTÁŘE. NEBYLO Z KABÁTU. KDYŽ HO VZALA DO RUKY, USLYŠELA JEMNÉ „CINK“, JAKO KDYŽ SE DOTKNE ZVONEK. TEN DEN SE JÍ PODAŘILO UDĚLAT NĚCO ZVLÁŠTNÍHO – SMÍŘIT DVA KAMARÁDY, KTERÍ SE POHÁDALI. A VEČER, KDYŽ ŠLA SPÁT, PÍRKO SE SAMO POHNULO A DOPADLO NA JESLIČKY V BETLÉMU. „ASI SE ANDĚL ZASTAVIL, ABY MI PODĚKOVAL,“ USMÁLA SE BARUNKA.

Otázky:

- Odkud se vzalo to peříčko?
- Jaké symboly andělé mají v českých Vánocích?
- Jaký dobrý skutek bys udělal/a ty?

ZÁJIMAVOSTI
O VÁNOČNÍCH
TRADICÍCH

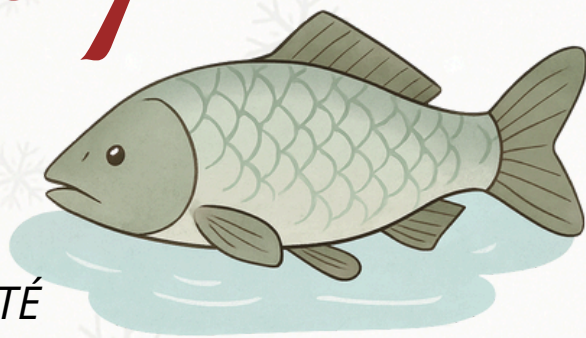

Andělské světlo a poselství

Adventní světlo - Barunka se svíčkou u betlému dělá to, co dělaly rodiny celé generace: každý den zapálit světlo, které připomíná přicházející narození Ježíška. Světlo symbolizuje dobro, klid a naději. **Andělské poselství** - Pírko u betlému je obrazem staré tradice, že andělé přinášejí lidem dobré myšlenky a pomáhají jim dělat správné věci. Ne doslova, ale jako symbol: když člověk udělá něco dobrého, říká se, že mu „anděl pošeptal“.

Kouzelný kapr na ledu

V ČESKU SE NA VÁNOCE DRŽÍ TRADICE – ZLATÉ KAPŘÍ ŠUPINY PRO ŠTĚSTÍ. JEDNOHO MRAZIVÉHO RÁNA UVIDĚL MATĚJ NA ZAMRZLÉM RYBNÍKU ZVLÁŠTNÍ VĚC: V LEDU BYLA OTISKNUATÁ KAPŘÍ ŠUPINA, KTERÁ SVÍTLA. KDYŽ SE K NÍ PŘIBLÍŽIL, LED JEMNĚ PRASKL – NE NEBEZPEČNĚ, ALE JAKO BY NĚCO CHTĚLO VEN. Z PRASKLINY VYKOUKLA MALÁ KAPŘÍ HLAVIČKA. NE ŽIVÁ – SPÍŠ ZLATISTÁ, JAKO Z POHÁDKY. ZAMRKALA A ZNOVU SE SCHOVALA. MATĚJ NECHAL ŠUPINU BÝT. A O ŠTĚDRÉM VEČERU NAŠEL JEDNU ZLATOU ŠUPINU POD TALÍŘEM – PŘESNĚ JAKO SE TRADIČNĚ DÁVÁ.

Otázky:

- Co znamená kapří šupina v české tradici?
- Byl kapřík v ledu skutečný, nebo kouzelný?
- Co by sis přál/a, aby ti šupina přinesla??

ZÁJIMAVOSTI
O VÁNOČNÍCH
TRADICÍCH

Kapří šupina pro štěstí

Na Vánoce si lidé dávají kapří šupinu pod talíř. Proč? Protože se říká, že: přinese štěstí, pomůže, aby byl nový rok bohatý, a aby se doma všem dobře dařilo. Po večeři si někdo šupinu schová do peněženky, aby mu štěstí vydrželo celý rok.

Ztracená vánoční hvězda

NA NÁVSI STÁL VELKÝ VÁNOČNÍ STROM. LIDÉ NA NĚJ KAŽDO ROČNĚ VĚŠELI VELKOU ZLATOU HVĚZDU, KTERÁ SYMBOLIZOVALA HVĚZDU, JEŽ VEDLA PASTÝŘE K JEŽÍŠKOVI. JENŽE LETOS – HVĚZDA ZMIZELA. RÁNO NAŠEL TONÍK POD STROMEM MALOU CEDULKU: „NEBOJTE, HVĚZDU OPRAVÍM. JEN CHVÍLI VYDRŽTE. – JEŽÍŠKŮV POMOCNÍK.“ TONÍK SI VŠIML DROBOUČKÉ STOPY VE SNĚHU, KTERÁ VEDLA K BETLÉMSKÉ STÁJI POD STROMEM. STOPA SE ZTRATILA VE SVĚTÝLKU. OD TOHO DNE LIDÉ POZOROVALI, ŽE SE HVĚZDA KAŽDOU NOC OBJEVUJE VE SNĚHOVÝCH ODLESCÍCH – JAKOBY JI NĚKDO TESTOVAL. AŽ NA ŠTĚDRÝ DEN VEČER HVĚZDA ZNOVU ZAZÁŘILA NA ŠPIČCE STROMU. VYPADALA JEŠTĚ KRÁSNĚJI NEŽ DŘÍV.

Otázky:

- Kdo podle vás hvězdu opravoval?
- Proč je hvězda důležitá pro české Vánoce?
- Kam asi vedla ta stopa?

ZÁJIMAVOSTI
O VÁNOČNÍCH
TRADICÍCH

Vánoční hvězda na stromku

Na Vánoce lidé dávají na strom hvězdu. Je to vzpomínka na hvězdu, která před dávnými časy ukázala pastýřům cestu k Ježíškovi. Proto je hvězda na stromě tak důležitá – říká nám, že Vánoce přináší světlo, radost a dobro. “A proč je hvězda na špičce stromu? Protože světlo má být nahoře, aby „vedlo“. Stejně jako ta původní Betlémská.

Jablíčko pravdy

NA ŠTĚDRÝ DEN SE V ČESKU ROZKRAJUJÍ JABLÍČKA. ADAM TO MILOVAL. JEDNOU SI SCHOVAL JEDNO JABLKO UŽ NĚKOLIK DNÍ PŘEDEM – CHTĚL HO „ROZŘÍZNOUT NANEČISTO“. JENŽE KDYŽ HO VZAL DO RUKY, JABLÍČKO BYLO TEPLÉ. A VONĚLO, JAKO BY HO NĚKDO PRÁVĚ UTRHL. KDYŽ HO ROZKROJIL, HVĚZDIČKA UVNITŘ NEBYLA JEN TAK OBYČEJNÁ – DROBNĚ SE TŘPYTILA. VEČER PAK PŘIŠEL DOMŮ A ZJISTIL, ŽE JEJICH RODINA SE PO DLOUHÉ DOBĚ SEŠLA CELÁ. NIKDO NECHYBĚL. „TO JABLÍČKO TO VĚDĚLO,“ ŘEKL SI TIŠE.

Otázky:

- Co symbolizuje hvězdička uvnitř jablka?
- Proč bylo jablíčko teplé?
- Jak bys vysvětlil/a to kouzlo?

ZÁJIMAVOSTI
O VÁNOČNÍCH
TRADICÍCH

Rozkrojení jablka

Když jablíčko rozkrojíme, díváme se, jestli se v něm schovává hvězdička. Hvězdička znamená, že budeme mít hezký rok. Je to taková malá vánoční kouzelná věštba.

